

FRATII JDERI

(comentariu)

de Mihail Sadoveanu

**-Romanul Fratii Jderi este alcatuit din trei volume ,cu titlurile:volumul I-Ucenicia lui Ionut(1935)
Volumul II-Izvorul alb(1938)
Volumul III-Oamenii mariei sale(1948)
- romancierul,autorul a utilizat ; cantece populare,cronica lui Grigore Ureche ,cronica lui Ion Neculce,drama"Apus de soare",a lui Barbu St. de laVrancea.**

VOLUMUL I debuteaza cu ceremonialul ce va avea loc la Manastirea Neamtului,privejduit de Hramul manastirii si de sosirea lui Voda(1469).Oameni sunt nerabdatori sa-l vada pe Stefan, iar unii dintre ei se intreaba, daca domnitorul se va ingriji de interesele tarii.

La ceremonialul acesta o femeie de emotie naste,iar domnitorul se hotaraste sa-l boteze pe copil numindu-l "Inaltare".In scena intra Ionut Jder si starote Nechifor Caliman.

Din vorbele acestea aflam ca Stefan a hotarat sa duca razboi cu "aceasta tara fara da randuiala "in care poruncesc mai multi stapani.Se face aluzie la conflictul dintre mari boieri si Stefan.

Ionut Jder ,care este fiul cel mai mic a lui Manole Jder , este ales de catre domnitor pentru al insoti in

calitate de prieten si slujitor pe fiul domnitorului Alexandrel.

Se vorbeste despre reformele lui Stefan care era preocupat de binele tarii.

Ionut traieste prima intamplare erotica ,el se indragosteste de Domnita Nasca, si trece Dunarea acolo afland ca ea si-a luat viata pentru a nu mai fi badjocorita de dusmani.

Ionut se razbuna si-l ucide pe Sulaiman Beg. Aventurile lui Ionut au un caracter de initiere. Stefan il iarta pe Ionut dovedind intelegere fata de zburdanicile tineretii.

George Calinescu numea acest volum "Poemul intaiei dragoste juvenine"

VOLUMUL AL II-"IZVORUL ALB"

Izvorul alb este o metafora a curgerii timpului, a trecerii tuturor lucrurilor si sugereaza existenta universala.

Actiunea acestui volum este mult mai palpitanata.In centrul acestei lecturii se situeaza Simion Jder comisul de la Timisesti ,priceput crescator de cai domnesti.

Personajul Gogolea incearca sa strice rasa cailor domnesti pentru a risipi puterile magice ale domnitorului pe care le-ar fi dobandit dupa credinta din popor.Viteji Jderi il impiedica si ei vor pedepsi pe capetenia uzurpaturilor, pe boierul Miha care fugise la lesi(polonezi).

Simion Jder se indragosteste de jupanita Marusca,fica unui negutator pe care jidnicierul Niculaiesi Albu ,o rapeste si o duce la polonezi.Jderi

**merg in Polonia si o regasesc pe Marusca
pedepsindu-i pe vinovati.**

**In final Simion Jder se casatoreste cu jupanita
Marusca. Este descris in roman ceremonialul nuntii
lui Stefan cel Mare, care se casatoreste din interese
politice cu Maria de Mangop.**

**Interesanta este scena vanatorii de la izvorul alb
unde,domnitorul incearca sa lamureasca semnele
prezentului si ale viitorului prin contopirea cu
trecutul ce se realizeaza prin natura.Culoarea alb la
Sadoveanu are mai multe sensuri.Calul alb
reprezinta simbolul , puterii politice, boul alb este o
metafora a vechimii, a timpului care trece.Pestera
este simbol al meditatiei. Daca apele si stihiile
naturii sunt imagini ale schimbarii, muntele si
piatra exprima permanenta ,fixitatea. Natura lui
Sadoveanu nu este decorativa.**

**Omul intra in corespondenta cu natura ea este
prietenul apropiat al omului.**

VOLUMUL III-" OAMENI MARIEI SALE"

**Daca primele doua volume alcatuiesc o cronica de
familie sociala oglindind procesul de formare a unei
societati din Moldova bazat pe randuiala si dreptate
volumul III este bogat in sensuri istorice.**

**Este descrisa istoria pe care si-o faureau
moldovenii preocupati sa-si asigure un viitor mai
putin zbuciumat sub domnia lui stefan cel mare.
Oamenii mariei sale sunt oamenii pe care stefan se
bazeaza in orice clipa cum erau Familia Jderilor,
Nechifor Caliman,Amfilohie Semetrea.**

Partea a III se incheie cu lupta de la" PODUL INALT" unde moldovenii pierd pe multi dintre eroii sai.

Fragmentele reproduse- din capitolele 1si 2 surprind o dubla relatie in care intra eroul: cu biserica pe de o parte, cu supusii lui, pe de alta parte.

Timpul intamplarilor relatate de M. Sadoveanu reprezinta un moment de sarbatoare:Sfanta Inaltatare. Locul intamplarilor este legat de timp, pentru ca,Sfanta Inaltare este si hramul sfintei Manastiri Neamtu unde voievodul este asteptat sa vina.

Ritualul religios prin care este sarbatorit hramul-constand in slujbe anuntate de toaca sau de clopote, dar si dintr-un ospat oferit multimii- se coreleaza, ca urmare a sosirii voievodului, ca un ceremonial laic: aparitia alaiului domnesc , desfasurarea garzilor care pastreaza ordinea in multime, intonarea unui imn de slava," cade-se sa te fericim ", intampinarea cu paine si sare, cuvantarea adresata de voievod multimi etc.

Participarea lui Stefan la aceasta sarbatoare religioasa este importanta, pentru ca are valoarea unui mesaj prin care este recunoscuta autoritatea bisericii si a divinitatii nu numai asupra oamenilor, ci si a voievodului.In scurta cuvantare, eroul subliniaza importanta crucii- simbolul legii crestine- prin cara judeca si apara oranduiala lumii care are" cumpana dreapta".

O intamplare neasteptata,nasterea unui copil de catre o femeie din mutime, primeste, pe acest fundal, o semnificatie simbolica.

Voievodul hotaraste sa-i fie nas, alegandu-i numele de " Inaltare", un nume incarcat de innotatii. Dincolo de faptul ca aminteste de data la care s-a nascut, o zi mare in calendarul crestin,, numele dat de voievod pare sa sugereze si altceva: aspiratia spre ordinea divina, dar si aceea de a ridicarii poporului sau. Viitorul acesteia- prin copilul nou- nascut, prin numele lui- este legat de speranta unei inaltari. Intamplarea este, de fapt, folosita de Stefan pentru a-si face cunoscute, printr-un act simbolic, intentiile in legatura cu supusii lui, cu viitorul lor, cu propria sarcina. In aceasta imprejurare numele castiga valoarea unui legamant.